

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **T. S O. O. „A.“**, so sídlom v K., Z., B., A., IČO: X., zastúpeného Mgr. R. Š., advokátom, AK so sídlom v B., proti odporcom **1/ I. A.**, bývajúcemu v P., **2/ E. A.**, bývajúcej v P., obaja zastúpení JUDr. M. S., advokátkou, AK so sídlom v B., **o zaplatenie 2 064,40 USD s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde v Brezne pod sp.zn. 4 Ccu 1002/2002, na dovolanie odporcov proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. marca 2009 sp.zn. 12 Co 344/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Odporcovia 1/, 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania v sume 113,75 EUR k rukám Mgr. R. Š., advokáta, so sídlom v B. do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Brezne rozsudkom zo 14. októbra 2008 č.k. 4 Ccu 1002/2002-173 odporcom 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi 2 064,40 USD spolu so 16,5 % úrokom z omeškania od 29.12.2001 do zaplatenia a nahradiť trovy konania vo výške 46 394 Sk, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Konštatoval právomoc Slovenských súdov v danej veci ako aj všeobecnú príslušnosť okresného súdu v zmysle zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom a Občianskeho súdneho poriadku. Vychádzal z ustanovenia § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. z dôvodov, že i keď Zmluva medzi bývalou ČSSR a ZSSR o právnej pomoci a právnych vzťahoch v občianskych, rodinných a trestných veciach, ktorá bola uverejnená vo vyhláske č. 95/1983 Zb. je stále účinná, avšak záväzkové právo nie je obsahom tejto

úpravy. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil tým, že priznaná suma predstavovala výdavky navrhovateľa, ktoré súviseli s hospitalizáciou a prepravou odporcu 1/ z K. do P. a následne do miesta trvalého bydliska, pričom náklady hospitalizácie sa vzťahovali k času od 6.10.2001 do 9.10.2001. Okrem protihodnoty liekov boli do uvedenej sumy zahrnuté náklady na poskytovanie ďalších služieb, okrem hospitalizácie, a to telefonické poplatky, vykonávanie osobnej ochrany, použitie sanitky a náklady na liečebnú starostlivosť. Dospel k záveru, že pokiaľ odporcovi 1/ bola poskytnutá zdravotná starostlivosť navrhovateľom z cudziny, ktorá nie je krytá zdravotným poistením v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 277/1994 Z.z., potom je tento povinný si uvedené náklady hradiť sám. Pokiaľ k jeho dlhu pristúpila odporkyňa 2/ ako jeho manželka, zaviazal ich solidárne na splnenie požadovanej sumy. Prihliadol na to, že zo strany odporcov až do vzniku súdneho sporu nikdy nebola spochybnená oprávnenosť zdravotníckeho zásahu navrhovateľa, ako ani výška vzniknutých nákladov a neboli produkované žiadne dôkazy, ktoré by spochybnili existenciu nároku navrhovateľa. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie odporcov Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 26. marca 2009 sp.zn. 12 Co 344/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, pričom navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil správnosťou skutkových a právnych záverov prvostupňového súdu a neopodstatnenosťou námietok odporcov. Medzi navrhovateľom a odporcami 1/, 2/ vznikol záväzkový vzťah poskytnutím zdravotnej starostlivosti v cudzine ako to predpokladá ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 277/1994 Z.z., odporkyňa 2/ podľa názoru odvolacieho súdu uznala dlh spolu s odporcom 1/ vo vzťahu k navrhovateľovi v listine, ktorú o tomto uznaní podpísala, dlh je špecifikovaný, identifikovaný, nezameniteľný a preto okresný súd správne rozhodol o solidárnej povinnosti odporcov 1/, 2/ pohľadávku zaplatiť. Konštatoval, že navrhovateľ veľmi intenzívne a efektívne sledoval najdôležitejší záujem odporcu 1/ v kritickej situácii, nijako ho na jeho právach, zdraví a majetku nepoškodil, práve naopak bez formálneho a byrokratického postupu sa operatívne rozhodoval v súlade s vyššie uvedeným cieľom. Odvolací súd bol toho názoru, že návrh a výška nákladov, ktorú si navrhovateľ vyúčtoval a odporcovia relevantne ničím nespochybnili, zodpovedajú situácii, ktorú bolo nevyhnutné riešiť.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali odporcovia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. z dôvodu, že postupom súdu bola

odporkyňi 2/ odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa odporcov táto vada spočíva v tom, že odporkyňa 2/ nebola nikdy vypočutá a tak jej bola odňatá možnosť vyjadriť sa k listine, ktorú odvolací súd posúdil ako právny úkon „uznanie dlhu“. Túto listinu podpísala odporkyňa 2/ pod nátlakom a navyiac, táto ani neobsahuje podstatné náležitosti platného právneho úkonu. Predmetná listina pritom bola podkladom pre vyslovenie právneho názoru odvolacieho súdu. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa oprel svoje rozhodnutie o právny úkon uznania dlhu, pričom účastníci nemali možnosť k tomu sa vyjadriť. Tým bola odňatá ich možnosť konať pred súdom. Z uvedených dôvodov navrhli zrušiť napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľ považoval dovolanie odporcov za nedôvodné, nepreukazujúce žiadne podmienky jeho prípustnosti podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Odporkyňa 2/ mala možnosť vyjadriť sa k prejednávanej veci, čo však nevyužila, pričom sa nedostavovala ani na súdne pojednávania. Okrem toho odporkyňu 2/ zastupoval v súdnom konaní právny zástupca z radov advokátov. Samotný výsluch účastníka je iba jedným z dôkazných prostriedkov a nevykonanie dôkazu výsluchom nie je postupom, ktorým by súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (uznesenie NS SR sp.zn. 2 Cdo 96/1999). So zreteľom na to navrhol, aby dovolanie bolo „zamietnuté“ a žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vyslovenému v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovoláním odporcov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd odchýlil. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie odporcov nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné.

Vzhľadom na zákonnú (§ 242 ods. 1 O.s.p.) povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., či len na skúmanie existencie vady dovolateľmi priamo namietanej (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorým sa znemožní účastníkovi konania realizácia procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom ochrany práv a právom chránených záujmov. Musí ísť ale o znemožnenie realizácie konkrétnych práv, ktoré by inak účastník mohol

pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Nie je pritom rozhodujúce, či bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom v odvolacom konaní alebo v konaní pred súdom prvého stupňa.

V danom prípade odporkyňa 2/ si v konaní ako zástupcu zvolila advokáta, pričom takto udelené plnomocenstvo nebolo možné obmedziť (§ 25 ods. 1, § 28 ods. 2 O.s.p.). Takto stanovený zástupca bol oprávnený na všetky úkony, ktoré mohol v konaní robiť účastník. Úkony zástupcu, či už s procesnoprávnymi alebo hmotnoprávnymi účinkami, bolo potrebné vo vzťahu k súdu a k ostatným účastníkom konania považovať za úkony odporkyne 2/. Zástupca odporkyne 2/ bol oprávnený prijímať v zastúpení odporkyne 2/ všetky písomnosti, meniť návrh, vziať ho späť, uzavrieť súdny zmier, navrhnúť súdu vykonanie dôkazov a vykonať akýkoľvek procesný úkon v konaní.

Podľa § 115 ods. 1 O.s.p. ak zákon neustanovuje inak, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná. Ak je účastník v konaní zastúpený zástupcom pre celé konanie, doručuje sa predvolanie iba tomuto zástupcovi. Iba v prípade, ak by mal účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu (§ 49 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd zistil, že súdy nižšieho stupňa pri predvolávaní účastníkov na pojednávanie postupovali podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Odporcov predvolávali prostredníctvom ich zástupcu. O konaní pojednávani mal odporcov vyrozumieť ich zástupca, ktorý bol povinný účelne využívať všetky zákonom prípustné prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci, chrániť práva a oprávnené záujmy zastupovaných, konať pritom svedomite a uplatňovať všetko, čo podľa jeho presvedčenia a príkazu klienta pokladal za prospešné. Odporkyňa 2/, hoci bola riadne predvolaná na pojednávanie súdu prvého stupňa, sa tohto pojednávania nezúčastnila a ani z dôležitého dôvodu nepožiadala o odročenie pojednávania. Zo žiadneho z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nemožno vyvodiť, že by súd v každom prípade musel vypočuť účastníka konania. Výsluch účastníka je iba jedným z dôkazných prostriedkov (§ 125 O.s.p.) a tento súd hodnotí ako každý iný dôkaz. Spôsob vykonania tohto dôkazu je upravený v ustanovení § 131 O.s.p. Ak súd nariadi dôkaz výsluchom účastníka, účastník je povinný dostaviť sa na súd a vypovedať. Výpoveď účastníka súd hodnotí ako každý iný dôkaz v zmysle zásad stanovených v ustanovení § 132 O.s.p. Pri nedostatku výpovede účastníka, súd zvaží, či to nie

je na ujmu riadneho zistenia skutkového stavu veci. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania môže mať za následok neúplné zistenie skutkového stavu veci, ale nie je postupom, ktorým by súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Súdy preto nepochybili, ak majú za to, že skutkový stav zistený z vykonaných dôkazov stačí na rozhodnutie vo veci samej, odporkyňa 2/, ktorá bola v celom konaní pasívna, v konaní nevypočuli.

Pokiaľ dovolatelia odôvodňovali odňatie možnosti konať pred súdom tiež tým, že odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa oprel svoje rozhodnutie o právny úkon-uznania dlhu, pričom účastníci sa nemali možnosť k tomu vyjadriť, treba uviesť, že predmetná listina, ktorú odporkyňa 2/ podpísala, bola predmetom dokazovania pred súdom prvého stupňa, pričom účastníci konania sa mali možnosť k nej vyjadriť, prípadne ju namietat'. Súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov okrem iného z nej tiež vychádzal, keď rozhodol o solidárnej povinnosti odporcov 1/, 2/ pohľadávku zaplatiť. V danom prípade odvolací súd s prihliadnutím na zistené okolnosti a právne závery prvostupňového súdu, rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil s konštatovaním, že odporkyňa 2/ podľa jeho názoru uznala dlh spolu s odporcom 1/ vo vzťahu k navrhovateľovi v listine, ktorú o tomto uznaní podpísala. Ak teda odvolací súd v celom rozsahu vychádzal zo skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa uvedených v napadnutom rozsudku, nemožno jeho postupu vytýkať, že uvedeným spôsobom odňal dovolateľom možnosť konať pred súdom. Obsahove túto námietku možno považovať aj za námietku spočívajúcu na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p.

a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľov boli opodstatnené (dovolací súd ich ale z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľmi vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Keďže ale dovolanie odporcov nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Prípadná nesprávnosť rozsudku odvolacieho súdu by síce bola dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., sama osebe by ale prípustnosť dovolania nezakladala, lebo nie je spojená s procesnou vadou v zmysle § 237 O.s.p.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. So zreteľom na to dovolanie odporcov odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Trovy konania v danom prípade spočívajú v odmene advokáta za právnu službu, ktorú mu poskytol vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu odporcov (§ 14 ods. 1 vyhl.č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 10 ods. 1 tejto vyhlášky vo výške 106,80 EUR, čo s náhradou výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške 1/100 výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhlášky), t.j. vo výške 6,95 EUR, predstavuje spolu 113,75 EUR.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. augusta 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková